

УДК 947.084

Кіндзерська Н. – ст. гр. БМп-21

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНЕ ПІДНЕСЕННЯ В УКРАЇНІ 20-Х РОКІВ XX СТОЛІТТЯ

Науковий керівник: доцент Савчин Т.О.

Українську культуру XX ст. живив, як й інші європейські культури, динамізм соціальних і духовних процесів.

У січні – квітні 1919 року було проголошено основні принципи радянської системи освіти й виховання: загальність, доступність для всіх, безплатність і обов'язковість шкільної освіти. У 1921 р. організовано робітничі факультети, які готували робітників і селян до вступу у вузи. Цього ж року видано декрет про ліквідацію неписьменності в республіці. У 1922 р. в УРСР, як і в усьому Радянському Союзі, було створено єдину комуністичну організацію дітей – піонерську. Всеоб'єднуючим науковим осередком лишалася Українська Академія наук. В Україні після 1917 року з'явилася велика кількість різних літературних та мистецьких шкіл, угруповань, напрямків. Так, одним з перших виник «Плуг» – спілка селянських письменників. Такою ж була за своєю суттю і організація робітничих письменників «Гарт». Продовжували виходити дуже шановані в часи Центральної Ради та Директорії видання – «Літературно-критичний альманах» і журнал «Музагет» (єдиний номер його вийшов 1919 р.). Водночас існує й багато видань, присвячених новій революційній літературі – журнали «Мистецтво», «Шляхи мистецтва», збірники та альманахи «Гроно», «Жовтень», «Вир революції», «Буяння» тощо. Письменники-конструктивісти створюють групу «Авангард». На руїнах «Гарту» виникають такі різні організації, як ВУСПП (Всеукраїнська спілка пролетарських письменників, 1927), органом якої став журнал «Гарт», та ВАПЛІТЕ (Вільна академія пролетарської літератури, 1926), що видавала періодично свої альманахи-зшитки (до 1928). Молоді письменники-комсомольці об'єднуються в організацію «Молодняк» з однойменним журналом. Ми маємо в ці часи намагання реалістично-образного осмислення нової дійсності у А.Головка, П. Панча, І. Ле, Ю.Яновського. Їм певною мірою протистояла «експериментальна» (і в жанровому, і в стильовому розумінні) проза Г. Шкурупія, Д. Бузька. Під кінець двадцятих років значні досягнення мають театр і кіно. На екранах з'являються перші фільми геніального режисера Олександра Довженка – «Звенигород», «Арсенал», «Земля». В Україні твориться і новий театр. Найбільша і найтрагічніша постать в історії українського театру – Леся Курбас.

Авангардизм у живописі – це різні напрями, які виступали щоразу з позицій відкриття нових ідей. Українські художники прагнули наситити світ кубізму барвистістю, почерпнутою з народної творчості – кераміки, лубків, ікон, вишиванок, ляльок, килимів, писанок, де зберігалася близькість до таємничих стихій життя. Яскравою художньою особистістю був Казимир Малевич, творець супрематизму.

Внаслідок національної революції 1917-1920 р.р., за діяльності українських національних урядів, розпочався новий етап національного відродження в Україні. Він продовжив і за перше десятиліття радянської влади і проявився в усіх галузях національної культури. Однак, з початку 30-х років розпочалися жорстокі репресії проти української інтелігенції. Національне відродження перетворилося в «Розстріляне Відродження».